

Η ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΖΙΧΝΩΝ

ΚΑΙ ΟΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΑΙ ΤΗΣ

Ἡ Νέα Ζίχνη, ἡ ὠραία πρωτεύουσα τῆς καλλιγόνου ἐπαρχίας Φυλλίδος (τῆς ἀρχαίας Ἡδωνίδος), εἶναι ὑπερήφανος ὄχι μόνον διὰ τὴν ἱστορίαν της, περὶ τῆς ὁποίας ἐν καιρῷ ἰδιαιτέραν θὰ δημοσιεύσωμεν μελέτην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν παλαιὰν τῆς Μητροπόλιν, ἡ ὁποία τελευταίως συγχωνευθεῖσα μετὰ τῆς Μητροπόλεως Νευροκοπίου, ἀπετέλεσε μετ' αὐτῆς τὴν νέαν «Ἱερὰν Μητρόπολιν Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν».

Οὐσιαστικῶς ἡ Μητρόπολις Ζιχνῶν ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται, διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἡ ἐκ τῆς συγχωνεύσεως τῶν δύο Μητροπόλεων προελθοῦσα νέα Μητρόπολις φέρει, ὡς ἐλέχθη, τὴν ἐπωνυμίαν «Ἱερὰ Μητρόπολις Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν», διατηροῦνται, συμφώνως τῷ Νόμῳ 2315, (1) καὶ αἱ δύο Μητροπολιτικαὶ ἔδραι. Ἡ μὲν Νέα Ζίχνη (Ζηλιάχωβα) ὡς χειμερινὴ διαμονὴ τοῦ Μητροπολίτου Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν, ἦτοι ἐπὶ ἐννέα μῆνας (ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου μέχρι 30 Ἰουνίου), τὸ δὲ Κάτω Νευροκόπιον (Ζύρνοβον) ὡς θερινὴ τοιαύτη, ἦτοι ἐπὶ τρεῖς μῆνας (ἀπὸ 1 Ἰουλίου μέχρι 30 Σεπτεμβρίου). (2)

Οὕτω τίθεται τέρμα εἰς τὸ ἐπὶ ἔν ἔτος καὶ πλέον ἐκκρεμὲς ζήτημα τῆς Μητροπόλεως Ζιχνῶν, ὅπερ ἀνέκυψε μὲ τὴν ἀποχώρησιν ἀπὸ ταύτης τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ.κ. Κυρίλλου, τοποθετηθέντος εἰς τὴν Μητρόπολιν Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων, μὲ ἔδραν τὴν Καρδίτσαν.

Ἡ σκέψις καταργήσεως τῆς Μητροπόλεως Ζιχνῶν προήλθεν ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ κατὰ τὸ 1924 ἀνασύστασις της, συμφώνως πρὸς τὸν σχετικὸν Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Τόμον τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ἐγένετο ὑπὸ τὸν χαρακτήρα τῆς προσωρινότητος. Ὑπὸ τὰς σημερινὰς ὁμῶς συνθήκας ἡ κατάργησις αὕτη θὰ ἦτο πρᾶξις ἄδικος,

(1) «Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως» τῆς 12/3/53, ἀριθ. φύλλου 59, τεῦχος πρῶτον.

(2) Ἐπιστολὴ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν κ. κ. Ἀγαθαγγέλου ἀπὸ 26-1-53.

ἐπιζημία καὶ ἀντεθνική. Δι' ὃ καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης πρώην Ζιχνῶν κ. Κύριλλος, πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του διὰ τὴν νέαν του ἔδραν, ἀπέστειλε πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ὑπόμνημα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐτόνιζεν, ὅτι ἔθνικοὶ λόγοι ἐπιβάλλουν τὴν διατήρησιν τῆς Μητροπόλεως Ζιχνῶν. Ἀλλὰ ἡ ἔλλειψις Ἱεραρχῶν, τὸ πνεῦμα τῆς οἰκονομικῆς περισυλλογῆς, αἱ μὴ καταβληθεῖσαι ἐγκαίρως κατάλληλοι ἐνέργειαι ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων προσώπων καὶ τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν, ἐδημιούργησαν, δυστυχῶς, τὴν ἄποψιν τῆς συγχωνεύσεως τῶν δύο Μητροπόλεων.

Ἡ Κοινότης Ἀλιστράτης ἐξ ἄλλου εἶχε καταβάλει προ-

Η ΝΕΑ ΖΙΧΝΗ

σπαθείας, ὅπως ὡς ἔδρα τοῦ νέου Μητροπολίτου Ζιχνῶν ὀρθῶς ἢ κωμόπολις τῆς, δεδομένου ὅτι κατὰ τὸ ἀπώτερον παρελθόν (μετὰ τὸ 1721) διετέλεσεν ἐπὶ τινὰ ἔτη ἔδρα τῆς Μητροπόλεως «Φιλίππων, Δράμας καὶ Ζιχνῶν», προτιμωμένη τῆς Δράμας ὡς Κοινότητος ὀρθοδόξου, καθ' ὅσον ἡ Δράμα κατῳκεῖτο τότε ὑπὸ πολλῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι ἐξήσκουν τρομερὰν πίεσιν κατὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς πόλεως, ἀραιωθέντος τοῦ ὁμογενοῦς πληθυσμοῦ. (1) Βεβαίως τὸ αἴτημα αὐτὸ τῆς συμπαθεστάτης Κοι-

(1) Μητροπολιτικὸν οἶκημα ἐν Ἀλιστράτῃ ἀνηγέρθη ἐπὶ Μητροπολίτου Νικοδήμου τῷ 1825, ὁπότε ἕνεκα τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως ἐμαίνετο ὁ Τουρκικὸς φανατισμὸς ἐν Δράμῃ. «Κατὰ τοὺς μετέπειτα δὲ χρόνους κατευνασθέντος τοῦ σάλου, ὁπότε καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πληθυ-

νόητος δὲν εὐσταθεῖ σήμερον καὶ εὐλόγως δὲν ἦτο δυνατόν νά γίνη ἀποδεκτόν.

Ὁ χαρακτήρ τῆς «προσωρινότητος» τῆς Μητροπόλεως Ζιχνῶν ἔπρεπεν ἄλλως τε ἀπὸ καιροῦ νά εἶχεν ἀπαλειφθῆ, διότι ὄχι μόνον λόγοι ἐθνικοὶ συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς διατηρήσεώς τῆς, ἀλλὰ καὶ λόγοι ἱστορικοὶ.

* * *

Ἡ Μητρόπολις Ζιχνῶν εἶναι ἀπὸ τὰς ἀρχαιοτέρας τῆς Χώρας. Ἀπὸ τοῦ ἐνάτου ἀκόμη αἰῶνος ὑφίσταται ὡς Ἐπισκοπὴ Ζιχνῶν, ἣτις ἦτο, ὡς καὶ 17 ἄλλοι Ἐπισκοπικοὶ θρόνοι, ἦτοι Ξανθείας Περιθεωρίου, Πόρων, Νικοπόλεως, Δράμας Καισαρουπόλεως, Βελεκείας, Ἐλευθεροῦπόλεως, Εἰκοσιφοινίσσης, Ἀμφιπόλεως, Θάσου, Χριστουπόλεως, Ἀλεκτροῦπόλεως, Σμολαίνων, Θεωρίου, Πολυστύλου καὶ Ἀνακτοροπόλεως, ὑποτελῆς εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Φιλίππων, τότε «κυρίαρχον, εἰς ἀνθηρὰν καὶ ἔνδοξον ἀκμὴν ὑπάρχουσαν», (1). Ὡς ἐκ τῆς ἰδιαζούσης γεωγραφικῆς τοποθετήσεως αὐτῆς μεταξὺ δύο μεγάλων καὶ σπουδαίων Μητροπόλεων, ἦτοι τῆς τῶν Σερρῶν καὶ Φιλίππων, ὑπέστη ἀρκετὰς μεταβολὰς, λειτουργήσασα ἀναλόγως τῶν ἐποχῶν καὶ τῶν ἐθνικῶν περιστάσεων καὶ ἀναλόγως τῶν κατὰ καιροῦς αὐξήσεων καὶ μειώσεων τῶν πληθυσμῶν τῶν περὶ μερῶν, ἀντικρύσασα ἀκμὰς ὡς καὶ παρακμὰς, ὅτε μὲν ὑπὸ τὴν μίαν, ὅτε δὲ ὑπὸ τὴν ἄλλην Μητρόπολιν.

Ὁ Μανουὴλ Γεδεὼν ἀναφέρει εἰς τοὺς «Πατριαρχικοὺς Πίνακας» (σελ. 418), ὅτι ἡ Ἐπισκοπὴ Ζιχνῶν προήχθη εἰς Μητρόπολιν τῷ 1329, ἀποσπασθεῖσα ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου τοῦ Νεωτέρου ἐκ τῆς Μητροπόλεως Σερρῶν. Πρὸς ἀποζημίωσιν δὲ διὰ τὴν ἀπόσπασιν ταύτην ὁ Πατριάρχης Ἡσαίας, ποῦ ἀνεγνώρισε τὴν προαγωγὴν τῆς Ἐπισκοπῆς Ζιχνῶν εἰς Μητρόπολιν, καταλαβοῦσαν τὴν νθ' θέσιν μεταξὺ τῶν Μητροπόλεων, ὑπήγαγεν εἰς τὴν Μητρόπολιν Σερρῶν τὴν Ἐπισκοπὴν Νικοπόλεως (Νευροκοπίου), ὑποκειμένην πρότερον εἰς τὴν Μητρόπολιν Φιλίππων.

Παραθέτω κατωτέρω κατάλογον παλαιῶν Μητροπολιτῶν

σμός ηὐξάνετο ὀσημέραι ἐν Δράμα, πρωτεύουσα τῆς Μητροπόλεως ἦτο ἐξ ὑπαμοιβῆς καὶ ἡ Δράμα καὶ ἡ Ἀλιστράτη καθ' ὠρισμένους ἑκατέρω μῆνας». (Εὐάγγ. Γ. Στράτη: «Ἡ Δράμα καὶ ἡ Δράβησκος» Σέρραι 1924, σελίς 46).

(1) Στ. Μερτζίδου «Οἱ Φίλιπποι», σελ. 210-211.

Ζιχνῶν (οὐχὶ πλήρη) κατὰ τὴν χρονικὴν περίοδον 1467-1821, τὸν ὁποῖον μοῦ εἶχεν ἀποστελεῖ ὁ Κωδικοφύλαξ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ἀείμνηστος Μητροπολίτης Σάρδεων Γερμανὸς διὰ τῆς ἀπὸ 28 - 11 - 1939 ἐπιστολῆς του :

Διονύσιος 1467, Παχώμιος 1488-1513, Κάλλιστος 1561-1567, Γρηγόριος 1580, Ἀνώνυμος 1590, Σεραφεῖμ 1593, Ἰάκωβος 1609-1616, Ἰερόθεος 1622, Δαβίδ 1628, Ἡσαΐας 1629 - 1637, Παρθένιος 1637, τελευταῖος Ἰωῶς Μητροπολίτης Ζιχνῶν. Τῷ 1655 ὁ Πατριάρχης Ἰωαννίκιος ὁ Β΄ ἤνωσε τὰς ἐπαρχίας Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Μακάριον, διατελοῦσας κατόπιν ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Κοσμᾶν (¹). Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἠνωμένοι αἱ δύο ἐπαρχίαι δὲν ἠδύναντο νὰ συντηρήσωσι Μητροπολίτην, ὁ Πατριάρχης Διονύσιος ὁ Γ΄ κατὰ τὸ ἔτος 1663 ἤνωσεν εἰς τὴν Μητρόπολιν Δράμας καὶ Φιλίππων τὴν Μητρόπολιν Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Γερμανόν. Τῆς ἰδίας Μητροπόλεως Δράμας, Φιλίππων Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Μητροπολίτης τῷ 1674 ἦτο ὁ Νεόφυτος. Τὸν Μάρτιον 1821 Ἐπίσκοπος Ζιχνῶν εἶναι ὁ Θεοδόσιος, διορισθεὶς κατόπιν Ἐξαρχος Ψαρρῶν, Πυργίου καὶ Βολισσοῦ ἐν Χίῳ.

Κατὰ δὲ τὴν χρονικὴν περίοδον 1329 - 1466 γνωστοὶ Μητροπολίται Ζιχνῶν ὑπῆρξαν καὶ οἱ κάτωθι, ὡς ἡ ἀπὸ 6-10-1939 ἐπιστολὴ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βερροίας καὶ Ναούσης κ. κ. Ἀλεξάνδρου (πρώην Ζιχνῶν): Νεῖλος, Παῦλος, Ματθαῖος, Λάζαρος Δωρόθεος, Βαρλαάμ, Δωρόθεος, (ἕτερος) καὶ Θεόδουλος. Μητροπολίτης Ζιχνῶν ὑπῆρξε καὶ Φιλίππος.

Οἱ περισσότεροὶ τῶν ἀνωτέρω Μητροπολιτῶν (1329 - 1821) διέπρεψαν πολλαπλῶς, ὁ δὲ Παχώμιος ἀνῆλθε δις (1503 - 1504) καὶ (1505 - 1514) εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Τὴν πτώσιν αὐτοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1504 προεκάλεσαν οἱ φίλοι τοῦ παυθέντος Πατριάρχου Ἰωακεῖμ Α΄, πού ὑπέσχετο βελτίωσιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Πατριαρχείου. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐπανεκλογὴν μετὰβάς εἰς Μολδαυίαν ὁ Ἰωακεῖμ ὁ Α΄ ἐγένετο δεκτὸς μετὰ ψυχρότητος ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος αὐτῆς, καὶ ἐπιστρέφων εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀπεβίωσεν ἀπὸ στενοχωρίαν (²).

(¹) Ὁ τίτλος τῆς Μητροπόλεως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1655 ἕως 1663 ἦτο « Ἱερά Μητρόπολις Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου », καὶ οὐχὶ ὡς σήμερον νὰ προηγεῖται ἡ μικρὰ ἐπαρχία Νευροκοπίου, ἦτοι « Ἱερά Μητρόπολις Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν ».

(²) Κ. Σάθα - Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, τόμος Ζ΄ « Ἀνωμόμου Σύνοψις Χρονικὴ » σελ. 603 - 604.

Ἐξαιρετος Μητροπολίτης Ζιχνῶν ὑπῆρξε καὶ ὁ Ἰωάννης, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 18 αἰῶνος, ὁ ὁποῖος, ὅτε ἔμενεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου Σερρῶν, ἔχαιρε μεγάλης φήμης διὰ τὰς ἀπείρους καὶ ἐξαιρετοὺς χριστιανικὰς ἀρετὰς του καὶ «τῇ ἐπιμόνῳ παρακλήσει τῶν κατοίκων Ζιχνῶν ἀνήλθεν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν θρόνον τῆς πόλεως ταύτης, τὸν ὁποῖον ἐκόσμησεν ἐπὶ τινα ἔτη». Ἀποθανόντος τοῦ θεοῦ του Ἰωαννικίου, ἡγουμένου καὶ κτίτορος τῆς ἀνωτέρω μονῆς Σερρῶν, ἀφῆκε τὴν Μητρόπολιν καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν μονήν, ὡς εἶχεν ὑποσχεθῆ, τὴν ὁποίαν ἠύρυνε καὶ ἐκαλλώπισε διὰ δωρεῶν, «τὰς ὁποίας ἔστειλλον πρὸς αὐτὸν οἱ θαυμασταὶ τῶν ἀρετῶν του», Ἀνδρόνικος ὁ Γ', ὁ Κράλλης τῆς Σερβίας, ὁ Στέφανος τῆς Ρουμανίας καὶ ἄλλοι (1).

Ἄλλὰ ἀρκετοὶ καὶ ἐκ τῶν Ἐπισκόπων Ζιχνῶν πρὸ τοῦ 1329 ἐπίσης ἔχουν διακριθῆ εἰς πολλὰ ἔργα, ὡς ὁ Ἰωακείμ (2). Ἐπίσης ὁ Ἐπίσκοπος Πολύκαρπος.

Τὴν 26ην Νοεμβρίου 1657 ὁ Μητροπολίτης Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Κοσμάς ὑποβάλλει πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑπόμνημα, εἰς τὸ ὑποῖον διεκτραγωδεῖ τὴν δεινὴν κατάστασιν τῆς ἐπαρχίας, ἔνεκα τῶν πολλαπλῶν καταπίεσεων τῶν Τούρκων. Παρόμοιον ὑπόμνημα καὶ διὰ τοὺς ἰδίους λόγους εἶχε ὑποβάλλει (τῷ 1655) καὶ ὁ προκάτοχος του Μητροπολίτης Μακάριος (3).

Εἰς τοὺς κώδικας τῶν Ἱερῶν Μονῶν Εἰκοσιφοινίσσης (Παγγαίου) καὶ Τιμίου Προδρόμου (Σερρῶν) ὑπῆρχαν ἀρκετὰ στοιχεῖα περὶ τῆς πόλεως καὶ τῆς Μητροπόλεως Ζιχνῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν πρώτην ἀκόμη Βουλγαρικὴν κατοχὴν ἐσυλήθησαν καὶ κατεστράφησαν αἱ βιβλιοθήκαι των. Οὕτω τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς παλαιᾶς καὶ πλουσίας ἱστορίας τῆς Μητροπόλεως μας μένει σκοτεινόν. Ἀπαιτεῖται δὲ πολὺς χρόνος διὰ τὴν συνέχισιν τῆς σχετικῆς ἐρεύνης εἰς βιβλιοθήκας (Ἐθνικὴν, Γεννάδιον, Ἰδιωτικὰς βιβλιοθήκας κ. λ. π.).

Εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ὅτι ἡ ἐπαρχία Φυλλίδος εἶναι γενέτειρα καὶ τοῦ ἐξόχου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Νεοφύτου Η'. Ἐγεννήθη εἰς τὴν χαρίεσσαν Πρώτην (Κιοῦπ-κιοῦ) τῷ 1832, ἀλλὰ τὰ πρῶτα παιδικὰ του χρόνια διήλθεν εἰς τὸ δροσόλουστον Ροδο-

(1) Π. Παπαγεωργίου. «Αἱ Σέρραι καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς», σελ. 88, Λειψία 1894 καὶ Μεγ. Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια, τόμος Π. σελ. 364-365.

(2) Μανουὴλ Ι. Γεδεῶν «Πατριαρχικοὶ πίνακες», σελ. 404.

(3) Κ. Σάθα — Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη, τόμ. Δ'.

λειβος τῆς ἰδίας ἐπαρχίας μας, καὶ ἀπὸ ἡλικίας 6 ἐτῶν μέχρι τοῦ 1848 ἔζησεν εἰς τὴν πατριαρχικὴν καὶ σταυροπηγιακὴν μονὴν τῆς Εἰκοσιφοινίσσης (Παγγαίου), εἰς τὴν ἀκμάζουσαν Σχολὴν τῆς ὁποίας συνέχισε τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς μορφώσεώς του παρὰ τινος Μελενικίου διδασκάλου. Τὸ κοσμικὸν ὄνομα τοῦ Νεοφύτου Η΄ ἦτο Ἰωακείμ Παπακωνσταντίνου. (1)

* *

Ἰδοὺ τώρα καὶ ἡ νεωτέρα ἱστορία τῆς Μητροπόλεως Ζιχνῶν. Ἐξαιρετοὶ Ἱεράρχαι ἐλάμπρυναν καὶ πάλιν τὸν μητροπολιτικὸν τῆς θρόνον.

Ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος Ζ΄ τὴν 9ην Ὀκτωβρίου 1924 ἀνασυνέστησε τὴν Μητρόπολιν Ζιχνῶν μετὰ Μητροπολίτην τὸν Σεβασμιώτατον κ.κ. Ἀλέξανδρον Δηλανᾶν. Εἰς ἡλικίαν 30 ἐτῶν ἐξελέγη Ἐπίσκοπος Μυρίνης (Βοηθὸς Μητροπολίτου Ἐφέσσου). Κατόπιν ἐξελέγη Μητροπολίτης Ἀννέων, μετὰ δὲ τὴν ἀνακωχὴν τοῦ Α΄ παγκοσμίου πολέμου ἐγένετο Μητροπολίτης Περγάμου. Ἦδη εἶναι Βερροίας καὶ Ναούσης. Ἐγεννήθη εἰς Μαραθόκαμπον Σάμου. Στενὸς συγγενὴς τοῦ ἀποβιώσαντος πρωθυπουργοῦ Θεμ. Σοφούλη καὶ ἀνεψιὸς τοῦ περιφήμου Ἐπισκόπου Σύρου Ἀλεξάνδρου Λυκούργου. Εἰς τὴν Νέαν Ζιχνην ἀφίχθη τὴν 22αν Νοεμβρίου 1924. Ποῖος ἐκ τῶν σημερινῶν κατοίκων τῆς ἱστορικῆς μας Ἐπαρχίας λησμονεῖ τὸν γηραιὸν αὐτὸν Ἱεράρχην; Εἶχε δώσει δημιουργικὴν πνοὴν εἰς ὅλην τὴν ἐπαρχίαν Φυλλίδος (Ζιχνης).

Εἶναι ἀπὸ τοὺς Ποιμενάρχας ἐκείνους, ποὺ μετὰ πίστιν καὶ μετὰ ἐξαιρετικὸν θάρρος ὑπερήσπισαν καὶ ἐπροστάτευσαν τὸ Γένος κατὰ τὰς κρίσιμους στιγμὰς τοῦ διωγμοῦ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Κατὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον, ὅτε ἦτο Μητροπολίτης Σωκίων, κατηγορήθη ὡς ἐνεργῶν κατασκοπεῖαν διὰ λογαρια-

(1) Μετὰ τὴν φοίτησίν του εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης ἐσπούδασε καὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Μονάχου. Διετέλεσε Μητροπολίτης Ἐλευθερουπόλεως (1867-1871), Φιλιππουπόλεως (1872-1880), Ἀδριανουπόλεως (1880-1886), Πελαγονίας (1887-1891), Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης (1891). Πατριάρχης ἐγένετο τὴν 27 Ὀκτωβρίου 1891 μέχρι τοῦ 1895. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων Ἱεραρχῶν μετὰ πλουσιωτάτην ἔθνηκὴν δρᾶσιν, τὴν ὁποίαν ἀναφέρω ἐκτενῶς εἰς τὴν μελέτην μου περὶ τοῦ ἱστορικοῦ τῆς Νέας Ζιχνης καὶ τῶν κυριωτέρων κωμολόγων τῆς ἐπαρχίας Φυλλίδος (Ἀλιστράτης, Δραβήσκου, Πρώτης, Ροδολεῖβους κ. ἄ.), τὴν ὁποίαν θέλω ἐκδόσει ἐν καιρῷ, εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης μου πρὸς τὰ εὐλογημένα αὐτὰ Μακεδονικὰ χῶματα τῶν παιδικῶν μου χρόνων.

σμόν τῆς Ἑλλάδος καί ἀπηχθῆ δέσμιος εἰς Τσιβρήλ, ὅπου ἐφυλακίσθη. Τὸ Τουρκικὸν Κομιτάτον τὸν εἶχε καταδικάσει παμπηφεί εἰς θάνατον. Ἄλλὰ «ὁ μέγας θεὸς τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὡς γράφει ὁ ἴδιος, τὸν διεφύλαξε καὶ τὸν διέσωσε ἐκ βεβαίου θανάτου» (¹). «Εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς ἔθνοπρεπεστεροὺς, γράφει ὁ δημοσιογράφος κ. Παντελῆς Καψῆς (²), καὶ μᾶλλον μορφωμένους κληρικοὺς τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας καὶ ἓνας ἀπὸ ἐκείνους

Ὁ πρῶτος Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζιχνῶν, ἀπο τῆς ἀνασυστάσεως τῆς Μητροπόλεως Ζιχνῶν, κ. κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΗΛΑΝΑΣ (1924 - 1943), νῦν Βερροίας καὶ Ναούσης (σημειούμενος διὰ τοῦ τόξου) μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σερρῶν κ.κ. Κωνσταντίνου καὶ τοῦ πρώην Δημάρχου Σερρῶν κ. Γ. Μόσχου

εἰς τοὺς ὁποίους ἔλαχεν ὁ κλῆρος νὰ ὑποστῶσιν ἐκ μέρους τῶν Τούρκων τὰ φρικτότερα μαρτύρια (³), διότι δὲν προσεπάθησαν νὰ κρύψωσι τὸν Ἑλληνικὸν πατριωτισμὸν των ».

(¹) Ἐφημερὶς «Ἀνεξάρτητος» Ἀθηνῶν τῆς 6-1-1935 (εἰς τὸ ἱστορικὸν ἀνάγνωσμα «Γιουνὰν Γκελιὸρ» κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ ὑπὸ Ἀχ. Βαφειάδου).

(²) Εἰς μίαν ἀνταπόκρισιν τοῦ ἐκ Σμύρνης εἰς τὴν ἐφημερίδα «Νέα Ἑλλάς» Ἀθηνῶν τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1919.

(³) Εἰς τὴν ἰδίαν ἀνωτέρω ἀνταπόκρισιν δημοσεύεται καὶ μία ἀφήγησις τοῦ αὐτοῦ Μητροπολίτου κ. Ἀλεξάνδρου σχετικῶς μὲ μερικὰ ἀπὸ τὰ μαρτύρια ποῦ ὑπέστη ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἐν ἀπόσπασμα τῆς ὁποίας ἔχει ὡς κάτωθι :

«Ὁ ἀπαίσιος Ραχμῆ ἐνοχλούμενος ἀπὸ τὰς συχνὰς μου διαμαρτυρίας (διὰ τὴν τρομοκρατίαν, λεηλασίαν, φόνους καὶ ἐν γένει ἄγριον διωγμὸν τῶν χριστιανῶν τῶν Σωκίων καὶ τῶν πέριξ χωρίων τῆς ἐπαρ-

Τῷ 1944 μετετέθη, πρὸς μεγάλην λύπην ὄλων τῶν συμπατριωτῶν μας, εἰς τὴν Μητρόπολιν Βερροίας καὶ Ναούσης. Διὰ τὴν ἀποδοχὴν ὁμῶς τῆς μεταθέσεώς του ἠξίωσεν, ὅπως νέος Μητροπολίτης τοποθετηθῆ εἰς τὴν χηρεύουσαν Μητρόπολιν Ζιχνῶν, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Διετέλεσε καὶ Προεδρεύων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ διαδεχθεὶς τὸν Ἱεράρχην κ. κ. Ἀλέξανδρον εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν θρόνον Ζιχνῶν Σεβασμιώτατος κ. κ. Κύριλλος Καρμπαλιώτης (γεννηθεὶς εἰς Καλάμας τῷ 1907) πρῶην Μητροπολίτης Παραμυθίας καὶ νῦν Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων, νέος τὴν ἡλικίαν καὶ μὲ μεγάλην μόρφωσιν, ἦτο πολὺ δραστήριος καὶ ἐγένετο ἀγαπητὸς ἀπὸ ὄλους τοὺς κατοίκους τῆς ἐπαρχίας μας. Διὰ τὴν ἀξιόλογον δρᾶσιν τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Κυρίλλου τὴν πρὸ τῆς ἀφίξεώς του εἰς Ν. Ζιχνην, ὅσον καὶ τὴν μετέπειτα, ἀνέφερα ἔκτενῶς εἰς ἄρθρον μου δημοσιευθὲν εἰς τὸ «Σερραϊκὸν Βῆμα» τῆς 2-3-47. Διέπρεψεν ὡς Καθηγητῆς καὶ Ἱεροκέρυξ τῆς Στρατιωτικῆς Σχολῆς Εὐελπίδων, ὅπου μετῆλθε πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ θερμάνῃ μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων ἀξιωματικῶν τὸ αἶσθημα τῆς πρὸς τὸν Χριστὸν πίστεως καὶ τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπης καὶ μετελαμπάδευσεν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς στρατευομένης νεότητος τὰ σωτήρια τοῦ Θεανθρώπου διδάγματα. Ὡς Μητροπολίτης Παραμυθίας (1942) ἐξειδιώχθη ἀπὸ τὴν ἔδραν του ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν, λόγῳ τῆς ἐθνικῆς

χίας του ἐκ μέρους τῶν ἐθελοντικῶν Τουρκικῶν σωμάτων, ἦτοι τῶν Φεδαήδων) ἀπεφάσισεν ἐπὶ τέλους καὶ τὴν ἰδικὴν μου ἐξόντωσιν, καὶ μίαν πρωτὴν διετάχθη νὰ συνοδεύσω δύο χωροφύλακας, οἵτινες μὲ ὠδήγησαν εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν. Χωρὶς νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν καμμία διαμαρτυρία μου, ἐπεβιβάσθη τὸ τραῖνον καὶ μετεφέρθη, πάντοτε ὑπὸ συνοδείαν, εἰς τὸ Τσιβρήλ, ἔνθα ἐφυλακίσθη μέσα εἰς ἓνα ὑγρὸν καὶ ἀνήλιον χάνι ἐπὶ 4 μῆνας. Εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Τσιβρήλ μὲ ἀνέμενε μίᾶ ὑποδοχὴ καθαρῶς Τουρκικῆ. Ὅλα τὰ παιδιὰ καὶ αἱ γυναῖκες τοῦ χωριοῦ εἶχαν ὀπλισθῆ μὲ σαπιολέμονα καὶ μὲ γιουχαῖσμοὺς καὶ πετροβολήματα μὲ συνᾶδευσαν μέχρι τῆς φυλακῆς.

» Ἀπὸ τὸ Τσιβρήλ μὲ ὠδήγησαν πεζῇ εἰς τὸ Οὐσάκ, τὸ ὁποῖον σημαίνει τριήμερον πεζοπορίαν. Ἀπὸ ἐκεῖ διὰ τοῦ τραῖνου μὲ ὠδήγησαν εἰς Ἄφιόν - Καραχισάρ καὶ ἐκεῖθεν εἰς Προύσαν, ἧς ὁ Νομάρχης μὲ ὑπεδέχθη δι' ὕβρεων :

—> Εἶσαι, μοῦ λέγει, πατριώτης τοῦ ἀντάρτου Σοφούλη; Σὰν αὐτὸν θὰ εἶσαι καὶ σύ, προδότης.

» Εἰς Προύσαν ἔμεινα φυλακισμένος 14 μῆνας ὑποστὰς μαρτύρια ἀφάνταστα, ἕως ὅτου μὲ τὴν ἐνδοξον ἀνακωχὴν ἀπελυτρώθη διαφυγῶν τὸν θάνατον ὡς ἐκ θαύματος» (Σχετικὰ μὲ τὴν ἀνωτέρω ἀφήγησιν ἴδε καὶ P. Kapsis «La tragédie de la vallée de Méandre»).

του δράσεως. Ίδιαίτερος διεκρίθη ως "Έξαρχος τής 'Ιεράς Συνόδου εις τήν Μητρόπολιν Λαρίσης, όπου έδειξε μεγάλην κοινωνικήν, φιλανθρωπικήν και έθνικήν δράσιν κατά τας δυσκόλους περιστάσεις τής Κατοχής (1944). Εις ένδειξιν δέ εϋγνωμοσύνης τά έπιστημονικά, έπαγγελματικά και άλλα σωματεία τής πόλεως, διά χειρός του Δημάρχου Λαρίσης, έδώρησαν εις τόν Σε-

Ο τελευταίος Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζιχ-
νών κ. κ. ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΡΜΠΑΛΙΩΤΗΣ (1943-1952)
νυν Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων.

βασμιώτατον Κύριλλον βαρύτιμον αρχιερατικόν έγκόλπιον με
τήν έπιγραφήν «Τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Ζιχνῶν Κυρίῳ
Κυρίῳ Κυρίλλῳ ἡ Λάρισα εϋγνωμονοῦσα 1944». Ο δέ πρώην
Υπουργός κ. Δημ. Χατζηγιάννης εις τήν διάλεξιν του «Από

τὴν ἱστορίαν τῆς Λαρίσης», ποῦ ἔδωσε τὴν 19-2-1947 εἰς Ἀθήνας, ἔξῃρε τὴν δρᾶσιν καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Κυρίλλου εἰπὼν χαρακτηριστικῶς, ὅτι κατὰ τοὺς μαύρους ἐκείνους χρόνους τῆς κατοχῆς «ὁ Ἅγιος Ζιχνῶν ἐδέχθη νὰ ποιμάνῃ τὴν Μητρόπολιν Λαρίσης καὶ χάρις εἰς τὴν παρουσίαν του καὶ τὴν ἐθνικὴν του ἔπαρσιν τὸ φρόνημα τοῦ Λαρισαίκοῦ λαοῦ δὲν ἐκάμφθη».

Μητροπολίτης Ζιχνῶν ὁ Ἱεράρχης κ. Κύριλλος ὠνομάσθη τῷ 1943, ἀλλ' ἡ ἐγκατάστασις του εἰς τὴν ἐν Νέᾳ Ζίχνη ἔδραν του ἐγένετο τὴν 19-4-1945. Ἀνέπτυξε καὶ ἔδωκε τὰς ἰκανότητάς του διὰ τὴν ἐπούλωσιν τῶν πληγῶν, ποῦ ἦσαν πολλαί, διότι ἦσαν οἱ πρῶτοι μῆνες τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ ἡ Ἑαμοκρατία εἶχε ἐπιφέρει παντοῦ καταστροφὴν. Ὁ νέος Δεσπότης ἐμόχθη πολὺ, ἀλλ' ἡ εὐεργετικὴ ἐπίδρασις τῶν ἐνεργειῶν του ὑπὲρ τῶν δεινοπαθούντων ἦτο παντοῦ αἰσθητὴ. Διὰ τὴν ἐθνικὴν του δρᾶσιν προεγράφη ὑπὸ τῶν κομμουνιστο-συμμοριτῶν, ὡς κατετέθη ἐπισήμως εἰς τὸ Στρατοδικεῖον Σερρών. Ἐχει τιμηθῆ διὰ μεταλλίου ἐξαιρέτων πράξεων, μεταλλίου στρατιωτικῆς ἀξίας, διασυμμαχικοῦ μεταλλίου καὶ σταυροῦ Γεωργίου μετὰ ξιφῶν.

Εἶχε φροντίσει διὰ τὴν ἀνασύστασιν τῆς «Λέσχης τῶν Διανοσσομένων τῆς Νέας Ζιχνης», εἰς τὴν ὁποίαν τῇ ἐνεργείᾳ του ἡ Γεν. Διοίκησις Ἀνατολ. Μακεδονίας, διὰ τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Γεν. Διοικητοῦ κ. Νικ. Κωνσταντοπούλου, ἐχορήγησε τῷ 1945 τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 200.000, καὶ ὁ Ἱεράρχης 60.000 δραχμᾶς (¹). Ἡ Λέσχη αὕτη ἀπετέλεσεν εἰς τὴν ἀρχὴν ὀρμητήριον συμπιλιώσεως καὶ συνεργασίας διανοσομένων καὶ ἐπαγγελματικῶν καὶ ἐργατικῶν τάξεων, ἀλλὰ βραδύτερον κατέστη πεδῖον πολιτικῶν διενέξεων, συνεπείᾳ τῶν ὁποίων ὁ Μητροπολίτης ἤρε τὴν προστασίαν του.

Τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἰδίου Δεσπότης ἰδρύθη εἰς τὴν Νέαν Ζίχνην παράρτημα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ (²).

Τὸ παράρτημα τοῦτο παρέσχε δωρεάν ἰατρικὴν καὶ φαρμακευτικὴν περίθαλψιν. Εἶχε τοῦτο καὶ ἰατρικὸν Συνεργεῖον, τὸ

(¹) Ἡ μέση τιμὴ τῆς Ἀγγλικῆς χρυσῆς λίρας ἦτο τὸν Μάϊον 1945 δραχ. 16.105, τὸν δὲ Σεπτέμβριον δραχ. 25.279.

(²) Τὸ πρῶτον Διοικητικὸν Συμβούλιον αὐτοῦ ἀπετελέσθη ἐκ τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Κυρίλλου, ὡς προέδρου, καὶ τῶν κ. κ. Ἀλεξ. Καπετανοπούλου, δικηγόρου, ἀντιπροέδρου, Γεωργ. Παπαβασιλείου, ἰατροῦ, γεν. γραμματέως, Κων. Βότσαρη, ταμίου, Γεωργ. Ὀρολογᾶ, Μιλτ. Παρούση, Ἀλ. Γκαλάπη καὶ Παν. Μπουναρέλη, συμβούλων.

ὁποῖον περιώδευε ὄλην τὴν ἐπαρχίαν, συνοδευόμενον τὰς περισσότεράς φορὰς ὑπὸ τοῦ ἀκαταπονήτου Ἱεράρχου.

Ἐπίσης μὲ τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Μητροπολίτου Κυρίλλου συνεστήθη «Σύνδεσμος Κυριῶν Νέας Ζιχνης», τοῦ ὁποῦ σκοπὸς ἦτο ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ διαπαιδαγώγησις τῶν μητέρων.

Τώρα ἡ ἐπαρχία Καρδίτσης ἔχει τὴν εὐτυχίαν νὰ ἔχη εἰς τοὺς κόλπους τῆς τὸν Σεβασμιώτατον κ. Κύριλλον, ὅπου συνεχῶς δημιουργεῖ, ὡς πληροφορούμεθα, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ τόπου, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους.

Ἄλλὰ καὶ ἡ ἐπαρχία μας Φυλλίδος (Νομοῦ Σερρῶν) εἶναι ὑπερήφανος διὰ τὸν νέον Ἱεράρχην τῆς. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν κ. κ. Ἀγαθάγγελος Τσαούσης εἶναι ἐξαιρετος ἄνθρωπος καὶ Ποιμενάρχης Ἡ ἐπιστημονικὴ του ἀρτιότης, τὸ ἀνεπίληπτον τοῦ ἠθους του, ἡ ἀγαθωσύνη του κινοῦν τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὸν σεβασμὸν ὄλων. Εἶναι ἰδεώδης καθοδηγητὴς, πνευματικὸς ποδηγέτης. Ἄριστος τοῦ λόγου χειριστὴς, ὀρθῶς καὶ ὑγιῶς περὶ τὴν Ὁρθόδοξον Πίστιν ἔχων. Ὅλη μας ἡ ἐπαρχία ἤδη τὸν λατρεῖει. Ἐπίσης καὶ ἡ ἐπαρχία τοῦ Νευροκοπίου.

Ὁ Σεβασμιώτατος κ. Ἀγαθάγγελος ἐγεννήθη εἰς Χόψαν τῆς ἐπαρχίας Χαλδίας τῷ 1890. Ἀπεφοίτησεν ἐκ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης τῷ 1919. Ἐχειροτονήθη εἰς Διάκονον τῷ 1906, εἰς τὸν ναὸν τῆς Μονῆς Πρασάρεως. Ὡς ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη τὴν 4ην Νοεμβρίου 1945 εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν Θεσσαλονίκης Γενναδίου, Καστορίας Νικηφόρου, Κοσσάνδρας Καλλινίκου καὶ Ἐδέσσης Διονυσίου. Ὑπηρέτησεν ὑπὲρ τὰ 25 ἔτη εἰς τὴν Μέσην Ἐκπαίδευσιν ὡς καθηγητὴς τῆς Θεολογίας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, Δράμαν καὶ Θεσσαλονίκην.

Τὸν Μάρτιον 1941, ἐντολῇ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, μετέβη εἰς Ξάνθην ὡς ἀπεσταλμένός αὐτῆς, διὰ νὰ τονώσῃ διὰ κηρυγμάτων τὸ ἠθικὸν τοῦ Λαοῦ, καὶ ἐξεπλήρωσεν εὐσυνειδήτως τὴν ἀποστολὴν του. Παρὰ τοὺς ἀπειλουμένους κινδύνους ἐκ τῆς εἰσβολῆς τοῦ ἐχθροῦ, παρέμεινεν εἰς τὴν θέσιν του.

τὴν 23ην Ἀπριλίου 1944 βίβη ἐπεβιβάσθη ὑπὸ τῆς Βουλγαρικῆς Χωροφυλακῆς φορτηγοῦ αὐτοκινήτου καὶ ἀπηλάθη ἐκ Ξάνθης εἰς Θεσσαλονίκην, ἀφοῦ παρέμεινεν ἐπὶ ἓνα μῆνα καὶ εἰς τὴν Δράμαν, ἀπὸ ὅπου ἐπίσης ἐξεδιώχθη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων.

Ἐχει τιμηθῆ καὶ δι' ἀνωτέρων παρασήμων.

Ὁ Σεβασμιώτατος κ. Ἀγαθάγγελος διωρίσθη κατ' ἀρχάς

(26-9-1951) ως Τοποτηρητής τοῦ μητροπολιτικοῦ θρόνου Ζιχνῶν καί παρέλαβε τὴν Μητρόπολιν παρὰ τοῦ προκατόχου τοῦ τὴν 6ην Ὀκτωβρίου 1951. Ἡ τοποτηρητεία τοῦ διήρκεσε μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ Τόμου περὶ συγχωνεύσεως

Ὁ νῦν Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. κ. ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ ΤΣΑΟΥΣΗΣ.

τῶν Μητροπόλεων Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου, ἦτοι μέχρι τοῦ Σεπ)βρίου 1952, ὅτε ἐξελέγη ὡς Μητροπολίτης Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν. (Μητροπολίτης Νευροκοπίου ἐγένετο τὴν 19-10-45),

Τὸν ἐνθρονιστήριον λόγον τοῦ ὁ Ἱεράρχης κ. Ἀγαθάγγελος ἐξεφώνησε τὴν 19ην Ὀκτωβρίου 1952, εἰς τὸν ἐν Νέᾳ Ζίχνη Μητροπολιτικὸν Ναὸν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου κατασυγκινήσας τὸ εὐλαβὲς ἐκκλησίασμα (¹).

Εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Δεσπότης μας αὐτοῦ ὀφείλεται καὶ ἡ παρατηρουμένη τελευταίως εἰς Νέαν Ζίχνην, Ροδολεῖβος, Ἀλιστράτην, Πρώτην καὶ εἰς ἄλλας κωμοπόλεις τῆς ἐπαρχίας μας παρήγορος πνευματικὴ ἀνθησις, διὰ τῆς συστάσεως πολλῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ὡς καὶ Λαϊκῆς Βιβλιοθήκης (²) ἐξ ἀρκετῶν τόμων εἰς Νέαν Ζίχνην.

Θὰ ἤθελα νὰ παραθέσω ἐδῶ καὶ ἄλλα ἀπὸ τὴν πολυσχιδῆ δρᾶσιν του, ποῦ ὑψώνουν τὴν ὑπέροχον φυσιογνωμίαν τοῦ καλοῦ μας Ἀρχιερέως, ἀλλὰ φοβοῦμαι μήπως προσκρούσω εἰς τὴν γνωστὴν μετριοφροσύνην του. Θὰ προσθέσω μόνον, ὅτι ὁ νέος Ἅγιος Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου προσδίδει μεγάλην τιμὴν καὶ αἴγλην καὶ εἰς τὰς δύο ἐκκλησιαστικῶς ἠνωμένας ἐπαρχίας μας. Εἶναι ἀπὸ τοὺς θρησκευτικούς ἰθύντορας, διὰ τοὺς ὁποίους εἶναι ὑπερήφανος ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

* *

Εἰς τὴν ἐπωνυμίαν τῆς νέας Μητροπόλεως θὰ ἔπρεπε νὰ προηγηθῇ ἡ ἐπαρχία Ζιχνῶν, ἥτοι νὰ ὀνομάζεται «Ἱερά Μητρόπολις Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου», καθ' ὅσον θὰ διετηρήτο ἡ ἀλφαβητικὴ σειρά, ἡ ἐπαρχία Φυλλίδος (Ζιχνῶν) εἶναι πολὺ μεγα-

(¹) Ὁ ἐν ἀπόσπασμα τοῦ λόγου ἔχει ὡς ἑξῆς:

«... Ἐχόντες τ' ἀνωτέρω ὑπ' ὄψιν οὔτε πρόγραμμα μεγαλειῶδες θὰ ἐκφωνήσωμεν πρὸς τὴν ἀγάπην ὑμῶν, οὔτε ἀφειδεῖς καὶ πλουσίας ὑποσχέσεις θὰ δώσωμεν ὑμῖν. Τοῦτο μόνον τονίζομεν κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμήν, ὅτι αἱ θύραι τῆς Μητροπόλεως ἡμῶν θὰ εἶναι ἀνοικταὶ ἀδιακρίτως εἰς πάντας τοὺς εὐσεβεῖς καὶ Ὀρθοδόξους Χριστιανούς τοὺς πράγματι πάσχοντας, καθ' ὅσον ἔργον τοῦ ἀληθοῦς Ἐπισκόπου εἶναι νὰ τρέφῃ τοὺς πεινῶντας καὶ αὐτὸς νὰ πεινᾷ. Νὰ ἐνδύῃ τοὺς γυμνοὺς καὶ αὐτὸς νὰ γυμνητεύῃ. Νὰ θνήσκῃ ὁ ἴδιος, ἵνα τὴν ζῶν τῶς ἄλλοις χαρίσῃ. Διὰ τοὺς ποιμαينوμένους νὰ κρατῇ τὴν ζῶν καὶ δι' ἑαυτὸν τὸν θάνατον. Τὰ πάντα διὰ τοὺς ἄλλους καὶ οὐδὲν δι' ἑαυτόν. Πόνοι, μόχθοι, κίνδυνοι καὶ ἀγρυπνίαι δέον νὰ συνέχουν αὐτόν διὰ τοὺς ποιμαينوμένους. Διαρκῆς μέριμνα αὐτοῦ δέον νὰ εἶναι ἡ πρόοδος καὶ ἡ ἠθικὴ συγκρότησις τοῦ ποιμνίου καὶ τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ὅστις κλήρος τυγχάνει συνεργάτης αὐτοῦ ἐν τῷ ἐπιμόχθῳ ἔργῳ τῆς διαποιμάνσεως καὶ διαπλάσεως τοῦ ποιμνίου».

(²) Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον νὰ ἐνίσχυον τὴν βιβλιοθήκην ταύτην οἱ ἀπανταχοῦ εὐρισκόμενοι συμπατριῶται μας, ὡς καὶ οἱ διάφοροι Σύλλογοι δι' ἀποστολῆς διαθεσίμων βιβλίων.

λυτέρα και σημαντικωτέρα της τοῦ Νευροκοπίου (κάτοικοι ἐπαρχίας Ζιχνης 48.000, ἐξ ὧν 4.000 εἶναι ἐκ τῆς πόλεως Νέας Ζιχνης, κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τῆς 16 - 10 - 40, ἐνῶ ἡ ἐπαρχία Νευροκοπίου ἔχει σημερινὸν πληθυσμὸν μόνον 12.000, ἐξ ὧν 3.000 εἶναι τοῦ Κάτω Νευροκοπίου) καὶ ἡ ἱστορία τῆς Μητροπόλεως Ζιχνῶν, ὡς εἶδομεν συνοπτικῶς ἀνωτέρω, εἶναι ἀρχαία καὶ πλουσία. Ἐπίσης ὅταν κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα αἱ δύο Μητροπόλεις ἦσαν πάλιν ἠνωμένοι, ὁ τίτλος ἦτο «Ἱερά Μητρόπολις Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου».

Μὲ τὴν ἀνωτέρω γνώμην συμφωνεῖ καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος κ. Κύριλλος, ὁστις εἰς τὴν ἀπὸ 25 - 4 - 53 ἐπιστολὴν του μᾶς γράφει σχετικῶς τὰ ἑξῆς: «Καὶ ἡ γνώμη σας διὰ τὸν τίτλον τῆς Μητροπόλεως ἀρίστη καὶ δικαία, ἐπιβάλλεται ἄλλως τε καὶ διὰ τὴν ἀρχαιότητα τῆς Μητροπόλεως Ζιχνῶν καὶ διὰ τὸ πολυάνθρωπον αὐτῆς ἔναντι τῆς τοῦ Νευροκοπίου».

Βεβαίως καὶ ἡ τέως Μητρόπολις Νευροκοπίου εἶναι ἐπίσης παλαιά. Συναντῶμεν καὶ αὐτὴν τὸν 9ον αἰῶνα, ὡς ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, ὁμοῦ μετὰ 17 Ἐπισκοπῶν, ὑποτελῶν εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Φιλίππων.

Ἀνασυνεστήθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1883 ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ', διὰ λόγους ἰδιῶς ἐθνικοῦς, ἀνακηρυχθεῖσα ἀρχικῶς ἀνεξάρτητος Ἀρχιεπισκοπὴ καὶ κατόπιν, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1887, Μητρόπολις (1). Περιελάμβανεν

(1) — Ἀπὸ τῆς ἀνασυστάσεως τῆς Μητροπόλεως Νευροκοπίου μέχρι τοῦ 1907 Ἱεράρχαι αὐτῆς ὑπῆρξαν, κατὰ τὰς ἱστορικὰς πληροφορίες τοῦ Μητροπολίτου Νευροκοπίου Θεοδώρητου, (ἴδε «Μακεδονικά» τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἑταιρίας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, τόμ. Β' σελ. 414 - 456) οἱ ἑξῆς:

Ἰγνάτιος (ἐκ Ρόδου)	1883—1884
Χρῦσανθος	1885—1887
Γρηγόριος	1888—1891
Νικηφόρος (ἐκ Μαδύτου)	1892—1894
Νεόφυτος (ἐκ Κυθωνιῶν)	1895—1900
Νικόδημος	1900—1903
Θεοδώρητος (ἐκ Σερρῶν)	1903—1907

Κατὰ πληροφορίαν δὲ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν κ. κ. Ἀγαθαγγέλου (ἐπιστολὴ του τῆς 11 - 6 - 1953) Μητροπολίται Νευροκοπίου μετὰ τὸν Θεοδώρητον διετέλεσαν οἱ κάτωθι:

Δαμασκηνὸς Μοσχόπουλος (ἐκ Σερρῶν)	
Φιλόθεος:	1924—1936
Εὐγένιος:	1936—1938 (πρῶν Νιγρίτης)
Βασίλειος:	1938—1941 (Δράμας καὶ Νευροκοπίου)

αὕτη τὴν ὑποδιοίκησιν Ραζλοκίου, τέως ἀποτελοῦσαν τμήμα τῆς Μητροπόλεως Σαμακοβίου, καὶ τὴν ὑποδιοίκησιν Νευροκόπου, ἦτοι ὑπὲρ τὰς 60 χριστιανικὰς Κοινότητες.

Καίτοι ἡ ἠνωμένη Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπαρχία Νευροκόπου καὶ Ραζλοκίου ἔκειτο εἰς νευραλγικὴν μεθοριακὴν περιοχὴν, ὅπου κατὰ τὴν ἀνασύστασιν τῆς Μητροπόλεως Νευροκοπίου ὠργιάζον οἱ αἰμοχαρεῖς Βούλγαροι Κομιτατζήδες, ἐνσπείροντες ἀφάνταστον τρομοκρατίαν καὶ ἐξαναγκάζοντες διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου ἀγνοῦς Ἕλληνας νὰ ἀποσκίρτοῦν εἰς τὸ σχίσμα, δὲν ἐξελέγοντο πάντοτε, δυστυχῶς, διὰ τὸν Μητροπολιτικὸν θρόνον τοῦ Νευροκοπίου κατάλληλοι Ἱεράρχαι, ἀντάξιοι τῆς δυσχερεστάτης περιστάσεως καὶ τῶν ἀγώνων τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τῶν ἀπὸ βορρᾶ ἀσυνειδήτων καὶ ἀπλήστων γειτόνων, ἀπογόνων τοῦ Κρούμου.

Ὁ Σερραῖος ἀείμνηστος Μητροπολίτης Νευροκοπίου Θεοδώρητος Βασματζίδης (23/10/1903 — 15/8/1907) μὲ βαθυτάτην λύπην παρατηρεῖ τὴν ἀπουσίαν ἱκανῶν Μητροπολιτῶν εἰς τὴν «τάλαιναν», ὡς ἀποκαλεῖ, ἑπαρχίαν Νευροκοπίου. «Ἐν τούτοις ἀποκρούοντες, γράφει εἰς τὸν «Κώδικα τῆς ἐν τῇ πόλει Νεβροκόπου ἱερᾶς ἐκκλησίας 1832», (1) πᾶσαν περίμισαδελφίας καὶ φιλοκατηγορίας μομφὴν καθ' ἡμῶν, εἰς τὴν ἐπιτακτικὴν δὲ τῆς δικαιοσύνης καὶ μόνης φωνῆν ὑπέικοντες, μετὰ πόνου ἔθνικοῦ παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ ἀτυχῆς αὕτη Ἐπαρχία δὲν ἠύμοιρῆσε πάντοτε τῶν καταλλήλων πνευματικῶν ἰθυντόρων καὶ ἰδίᾳ ἐξ οὗ ἀποχωρισθεῖσα τῆς Ἐπαρχίας Δράμας ἀνεκηρύχθη ἀνεξάρτητος Ἀρχιεπισκοπὴ τὸ πρῶτον καὶ εἶτα Μητρόπολις».

Ἐνῶ ἡ Μητρόπολις Ζιχνῶν εἶναι, ὡς εἶδομεν, ὑπερήφανος ὄχι μόνον διὰ τοὺς παλαιοὺς Ἱεράρχας τῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς μετὰ τὴν ἀνασύστασιν αὐτῆς Μητροπολίτας.

Πάντως οἱ κάτοικοι τῆς ἑπαρχίας Φυλλίδος ἀνταποκρινόμενοι καὶ εἰς τὰς συστάσεις, πού περιλαμβάνονται εἰς τὸν ἐπὶ

Γεώργιος Παπαγεωργιάδης: (ἐκλεγείς τῷ 1943 Μητροπολίτης Νευροκοπίου δὲν μετέβη μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν εἰς τὴν ἔδραν του καὶ τὸν Ὀκτώβριον 1945 παρητήθη).

Ἀγαθάγγελος Τσαούσης: 19-10-1945—Σεπτέμβριος 1952.

Ὁ ἴδιος: Μητροπολίτης Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1952.

(1) «Μακεδονικά», τόμος Β' σελ. 422.

τῇ συγχωνεύσει τῶν δύο Μητροπόλεων Πατριαρχικόν τόμον (1) πειθαρχοῦν εἰς τὰς σχετικὰς ἀποφάσεις τῆς Ἐκκλησίας, «Ἴνα οὕτως, εὐτάκτως καὶ ἀσφαλῶς τῶν πάντων διεξαγομένῳ

(1)—Τὸ πλήρες κείμενον τοῦ Πατριαρχικοῦ τόμου ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Ἀθηναγόρας ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης Οἰκουμενικός Πατριάρχης.

Ἄριθ. Πρωτ. 1291.

«Τὰς τῶν Ἐπαρχιῶν συστάσεις καὶ διαρρυθμίσεις ταῖς πνευματικαῖς τοῦ χριστιανώμου πληρώματος ἀνάγκαις καὶ τῶν καιρῶν καὶ περιστάσεων ἀπαιτήσιν δέποτε προσαρμόζουσα ἡ Ἐκκλησία, ἔγνω ἐπὶ τοῦ δοιδίου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ζ' εἰς ἱκανοποίησιν παραστάσης τότε, συνεπεία τῆς εἰς τὸ Ἑλληνικόν Κράτος ὁμαδικῆς καταφυγῆς τοῦ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Θράκης ὀρθοδόξου πληθυσμοῦ, ἀνάγκης, συστήσαι ὑπὸ τὸν χαρακτήρα τῆς προσωρινότητος καὶ τὴν Ἱερὰν Ἐπαρχίαν καὶ Μητρόπολιν Ζιχνῶν, διὰ χωρισμοῦ ἀπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δράμας ὀρισμένου τμήματος καὶ προσαρτήσεως τούτου τῇ νέα ταύτῃ Μητροπόλει.

«Τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως Ζιχνῶν δίχα τακτικοῦ νῦν ποιμένος παραμενούσης, τῶν δ' ἀπαιτήσεων τῶν καιρῶν καὶ τῆς ὅλης περιοχῆς ταύτης ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἄλλης καταστάσεως ἐπιβαλλουσῶν καὶ αὐθις διαρρυθμίσιν τῶν ὀρίων τῶν ἐν αὐτῇ Ἐπαρχιῶν, ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, διασκεψάμενοι μετὰ τῆς ὀφειλομένης προσοχῆς περὶ τῆς προσωρινῆς ταύτης Μητροπόλεως καὶ τῆς κρείττονος ἐξυπηρετήσεως τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἐν αὐτῇ εὐσεβοῦς ποιμνίου, ἤχθημεν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς συγχωνεύσεως αὐτῆς μετὰ τινος τῶν παρακειμένων αὐτῇ Μητροπόλεων, καὶ δὴ οὐχὶ τῆς ἀφ' ἧς δι' ἀποσπάσεως τμήματός τινος ἀπετελέσθη Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δράμας, ὡς ἀριθμούσης ἱκανὸν πληθυσμὸν καὶ ἤδη αὐτάρκους, ἀλλὰ μετὰ τῆς μίκρας καὶ μὴ δυναμένης πλήρως ἀνταποκριθῆναι ταῖς ἐνεστώσαις ἀνάγκαις καὶ τῷ ἰδιάζοντι αὐτῆς προορισμῷ Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νευροκοπίου.

«Ἐφ' ᾧ καὶ ἀποφαινόμεθα καὶ ὀρίζομεν συνοδικῶς, ὅπως ἡ ἐξονομασθεῖσα Ἱερὰ Μητρόπολις Ζιχνῶν ἢ ἐφεξῆς συγκεχωνευμένη μετὰ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νευροκοπίου, τῆς τελευταίας ταύτης ἐπωνυμούμενης «Ἱερὰ Μητρόπολις Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν» τοῦ δὲ ἐν αὐτῇ ἐκάστοτε ποιμαίνοντος Ἀρχιερέως φέροντος τὸν τίτλον καὶ φημιζόμενου ὡς «Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Παγγαίου».

«Παραγγέλομεν δὲ πατρικῶς τῷ τὲ κλήρῳ καὶ τῷ λαῷ τῆς τέως αὐτοτελοῦς Μητροπόλεως Ζιχνῶν, ὡς τέκνοις ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, ὅπως ὑποτασσόμενοι ἐκκλησιαστικῶς ἐφ' ἑξῆς εἰς τὸν κανονικὸν Ἀρχιερέα καὶ ποιμένα αὐτῶν Ἱερωτάτου Μητροπολίτην Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν, πειθωνταὶ καὶ ὑπείκωσαν αὐτῷ, κατὰ τὴν τοῦ Παύ-

πολλή μὲν προσγίνηται αὐτοῖς ἡ πνευματικὴ ὠφέλεια, πολλή δὲ καὶ τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ ἡ ἀπ' αὐτῶν παραμυθία καὶ τὸ στήριγμα».

ΤΡΙΑΝΤ. Δ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ

λου φωνήν, φιλοτιμῶνται δὲ ἅμα συντρέχειν καὶ συναντιλαμβάνεσθαι εἰς τὴν αἰσίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτῶν πραγμάτων διεξαγωγὴν, ἵνα οὕτως, εὐτάκτως καὶ ἀσφαλῶς τῶν πάντων διεξαγομένων, πολλή μὲν προσγίνηται αὐτοῖς ἡ πνευματικὴ ὠφέλεια, πολλή δὲ καὶ τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ ἡ ἀπ' αὐτῶν παραμυθία καὶ τὸ στήριγμα.

«Ταῦτα οὕτω δόξαντα καὶ κριθέντα ἐκυρώθησαν συνοδικῶς. Εἰς δὲ μόνιμον αὐτῶν παραφυλακὴν ἐγένετο καὶ ὁ παρῶν Πατριαρχικὸς ἡμῶν καὶ Συνοδικὸς Τόμος, καταστρωθεὶς μὲν καὶ ὑπογραφεὶς κἂν τῷ Ἱερῷ τούτῳ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐκδοθεὶς δ' ἐν Ἰσῳ καὶ ἀπαραλλάκτῳ καὶ διαβιβασθεὶς, ἵνα κατατεθῆ ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Θεοσώστου Μητροπόλεως Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν.

«Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον αὐτῷ Ἐπινεμήσεως ΣΤ'.

† Ἡ Α.Θ. Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως

Ἀθηναγόρας.

† Ὁ Χαλκηδόνος Θωμᾶς.

† Ὁ Δέρκων Ἰάκωβος.

† Ὁ Πριγκηποννήσων Δωρόθεος.

† Ὁ Θεοδορουπόλεως Δεόντιος.

† Ὁ Αἰνου Γερμανός.

† Ὁ Προικοννήσου Φιλόθεος.

† Ὁ Περγάμου Ἀδαμάντιος.

† Ὁ Χαλδίας Κύριλλος.

† Ὁ Λαοδικείας Μάξιμος.

† Ὁ Σάρδεων Μάξιμος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εύαγγ. Γ. Στράτη : «Ἡ Δράμα καὶ ἡ Δράβησκος», Σέρραι 1924.

Στ. Μερτζίδου : «Οἱ Φίλιπποι».

Κων. Σάδα : «Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη», τόμ. Δ' καὶ Ζ'.

Π. Παπαγεωργίου : «Αἱ Σέρραι καὶ τὰ προάστεια», Λειψία 1894.

Μανουὴλ Ἰ. Γεδεών : «Πατριαρχικοὶ Πίνακες».

P. Karpis : «La tragédie de la vallée de Méandre».

Δημ. Χατζηγιάννη : «Ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῆς Λαρίσης», (διάλεξις)

«Μακεδονικά» Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, τόμ. Β'.

Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἑγκυκλοπαίδεια, τόμ. Π'.

«Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως» τῆς 12-3-1953, τεύχος πρῶτον.

Ἐφημερὶς «Ἀνεξάρτητος» (Ἀθηνῶν) τῆς 6-1-1935.

Ἐφημερὶς «Νέα Ἑλλάς» (Ἀθηνῶν) τῆς 1-2-1919.